

לכבוד

היועץ המשפטי לממשלה

השר לביטחון פנים

ד"ר אביחי מנדלבלית

אמיר אוחנה

הנדון: מבצע חוק וסדר

שלום רב,

לפני עשרה ימים תמו ימים קשים בכל רחבי ישראל, בהם חזינו בהתפרצות זעם בין הלאומים החיים כאן. תגובת הממשלה לאירועים אלה, באמצעות משטרת ישראל, באה לידי ביטוי במבצע "חוק וסדר", שכולל מעצרים בהיקף רחב הצבועים באפליה, נוקט יד קשה ואף אלימה כלפי אזרחים ותושבים ערבים באופן בלעדי ומוסיף עוד לתחושת התסכול הגואה.

אחד מיעדי המבצע כפי שהוצהרו על ידי המשטרה הינו "החזרת ההרתעה והגברת המשילות במקומות המועדים במדינת ישראל". יעדי המבצע לא כללו את מיגור תופעת האלימות בחברה הערבית, למרות בקשותיהם החוזרות ונשנות של מנהיגי הציבור הערבי לעשות זאת מזה זמן רב. כמו כן, נראה כי המבצע מתקיים באופן בלתי שוויוני: מההצהרות הרשמיות והתוצאות בשטח נראה כי הוא מיועד לאכיפה רק כלפי החברה הערבית, ולא מטפל באלימות של יהודים כלפי ערבים.

אופי המעצרים במבצע "חוק וסדר" מעורר חשד שמטרתו האמיתית היא מניעת השתתפות פוליטית מאזרחי ישראל הפלסטינים; ראשית, עד כה נעצרו במבצע מעל ל-340 אזרחים ערבים, כאשר רובם המכריע שוחרר ממעצר. מחזקת חשד זה העובדה שבין העצורים הרבים היו גם פעילים חברתיים ותיקים, ממובילי המחאות (אשר רובן לא אלימות) בשבועות האחרונים, אמנים ונבחרי ציבור. כאמור, רובם המוחלט שוחרר במהירות, אך בתנאים מגבילים שנועדו ככל הנראה למנוע את המשך השתתפותם במחאה. הצורה האלימה בה המעצרים מתבצעים אף היא מעידה על ניסיון הפחדה.

כמו כן, המעצרים ברובם לא מבוססים על מעשים בהם החוק הופר, אלא על פרסומים ברשתות החברתיות וחיפושים אקראיים בבתים. כל אלו, בשילוב מעצרים מנהליים ושליטת זכויות סוציאליות ורפואיות ללא כל בסיס חוקי - מבסס את החשד לענישה קולקטיבית, ניסיון להטיל מורא על ציבור שלם ובכך למנוע מהאזרחים הערבים לממש את חופש הביטוי וזכותם למחאה.

לפירוט בנושא ראו מכתביהם של עדאלה והאגודה לזכויות האזרח, המצורפים למכתב זה.

בין העצורים יש גם עשרות קטינים ואף ילדים הנמצאים על גבול האחריות הפלילית. לדברי עורכי הדין המלווים אותם, חלק גדול מהמעצרים כללו הפרות של זכויות קטינים בהליך המעצר, ודיווחים רבים מצביעים על שימוש באלימות פיזית ומילולית בעת המעצר ולאחריו.

מזה שנים שהפלסטינים אזרחי ישראל סובלים ממגפת אלימות הגובה קורבנות רבים. נשק בלתי חוקי, פשע משתולל וחוסר ביטחון ברחובות הערים והכפרים, הביאו את הציבור הערבי למחאה רחבה בניסיון להניע את הרשויות להתמודד באופן מעמיק עם האלימות הקשה. 96 אזרחים ערבים נרצחו במהלך שנת 2020, ורק ב-24 ממקרי הרצח הללו הוגשו כתבי אישום. למרות מבצע רחב ההיקף אליו יצאה המשטרה בשבוע האחרון, 3 מקרי רצח נוספים הצטרפו לסטטיסטיקה הנוראה ממש בשבוע האחרון. נוכח ניסיון העבר ואופי המעצרים במבצע הנוכחי, עולה ספק כבד בדבר נכונות המשטרה לחקור כראוי ולמצות את הדין עם האחראים למקרי הרצח האלה.

בעוד החברה הערבית סובלת משיטור חסר מובהק כלפי בעיית האלימות, כאשר הדבר נוגע למימוש זכותם הדמוקרטית למחאה, אנו רואים צעדים קיצוניים של שיטור יתר המעלים חשד כי כל מטרתם הנה הרתעה ממימוש זכותם הפוליטית.

אנו, ארגוני חברה אזרחית הפועלים להגנה על זכויות אדם וקידום שוויון ושותפות, קוראים לכם להנחות את משטרת ישראל והעומד בראשה לחדול מיידיית מהמעצרים השרירותיים שנועדו להעניש את החברה הערבית כולה.

בנוסף, אנו קוראים לחקור את האלימות המשטרתית בחודש האחרון, לצד טיפול תקיף ונחוש במגיפת הפשיעה והאלימות בחברה הערבית, תוך שיתוף פעולה והידברות עם הנהגתה.

על החתום,

אמנסטי אינטרנשיונל

במקום - מתכננים לזכויות אדם

גבעת חביבה

גישה

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל

הורים נגד מעצרי ילדים

המוקד להגנת הפרט

זזים - קהילה פועלת

יוזמות אברהם

יש דין

לוחמים לשלום

מחסום Watch

עיר עמים

עמק שווה

פורום דו קיום בנגב לשוויון אזרחי

רבנים לזכויות אדם

שתיל - הקרן החדשה לישראל